

Látnivalók Tatán

Vár

A Lackffy család kezdeményezésére az 1300-as évek végétől folyamatosan épült és átépült, ma Tata egyik gyöngyszeme. Fénykorát Luxemburgi Zsigmond és Hunyadi Mátyás idején élte, mint királyi nyaralókastély. A vár falai a romantikus építészet stílusjegyeit tükrözik, melyet az egykor itt élt Eszterházy családnak köszönhetünk. Az Öreg-tó partján álló építmény ma is szemet gyönyörködtető látvány.

Keresztelő Szent János szobor

A vár közelében, az Öreg-tó egy kis mesterséges szigetén, közel a parthoz, óriási platánfa árnyékában szikár férfi bronzszobra áll. Kezében hosszú, vékony szárú nádszerkezet. Kovács Mária szobrászművész ezért az alkotásért elkészültekor megkapta a kor egyik legértékesebb képzőművészeti kitüntetését, a Ferenc József-díjat, majd Magyary Zoltán professzor kezdeményezésére, Tatára került az alkotás. A Miklós-malom közelében állt 1958-ig, később a nagytemplomba került. Tata Barátainak Köre 1989-ben meghívta a művésznőt Tatára. Ő választotta a kis szigetet a szobor helyéül.

Eszterházy kastély

Az Eszterházy család tatai kastélyaként épült Fellner Jakab tervei alapján az 1700-as években. Északi toronyszobája történelmi jelentőséggel bír, hiszen I. Ferenc magyar király 1809. október 14-én e falak közt írta alá az ún. schönbrunni békét. A kastély előtti téren 1988 óta áll, Tóth Béla Tatai Diana című szobra. A járókelőket gyönyörködteti és azokra a legendás vadászatokra emlékeztet, amelyeket Zsigmond, majd Mátyás rendezett itt főúri vendégeivel.

☐☐☐ Kodály tér

Egy hangulatos, szebbnél szebb virágokkal beültetett parkban különös építményt látunk: a Zenepavilont. A hajdan is zenélésre szolgáló építmény - a filagória - pusztulásra ítéelve hevert évekig, régi szépségében felállítva újra kedves színfoltja lett a városnak. Mögötte három régi malomépület található új funkciókkal. 1755 körül Fellner Jakab építette a Czégényi malmot (utolsó bérlőjének nevét viseli) és a mögötte lévő raktárépületet a kalló-malommal együtt.

Öreg-tó

A Vértesszőlős felé vezető országút mentén, ahol elfogynak a fűtca házai, kitérül az Öreg-tó teljes szépségében. Ősidők óta lakott volt ez a vidék: vaskori, alatta új-kőkori emberi telephelyre bukkantak a régészek a Tófarok közelében. Gyönyörködés közben nem is gondolunk arra, hogy mai formájában komoly vízmérnöki munka eredménye a több mint 200 hektár nagyságú vízfelület. A XVIII. században Mikoviny Sámuel pozsonyi mérnök volt az, aki a most is működő

zsilipekkel és gátakkal meghatározta a tó nagyságát. Így évente lehetővé válik a tó vizének leeresztése és az őszi lehalászás. Érdeemes tovább sétálni az Öreg-tó partján. Háborítatlan természetvédelmi területen jutunk el a modern szállodák, panziók, éttermek, pavilonok érintésével a Tófarokig. A volt erdei tornapályán sétálva az Által-ér kőhídjától a folyásiránnyal szemben haladva 400 méterre eléünk tárul a gyönyörű Derítő-tó. A halban gazdag vizű horgásztanya az év bármely szakában szívesen várja a pecázás szerelmeseit.

Kossuth tér

A jellegzetes háromszög alakú tér hangos piac színtere volt, sokáig cipészek, fazekasok árulták a portékájukat, no meg szekerekről kínálták a vidékről behozott élelmiszereket, baromfit, zöldségeket, gyümölcsöket. Mellettük többek között mézeskalácsosok, kötélverők, kaptafakészítők termékeiből válogathattak a vásárlók. A kor szokásainak megfelelően az igazságszolgáltatásnak is egyik központja volt a főtér: itt állt a pellengér és egy „fogda”. A XIX. század elején ispotály is működött itt. Ez azonban inkább szegényház volt, mint kórház. 1831-ben, nyár végén rettenetes kolerajárvány dühöngött, amikor is nagy szükség lett az ispotály kórházi funkciójára. A kórház az 1834-es nagy tűzvészben porig égett és már nem épült újjá. A XIX. század végén nagy építkezés indult Tatának ezen a részén is: üzletek, lakóházak épültek. A templom előtti nagy teret 1894-ben – elsők között az országban- Kossuth Lajosról nevezték el a közgyűlés határozata alapján. Jelenleg itt található a Városháza.

Szent Kereszt plébániatemplom

A Kossuth téren magasodó templom Franz Anton Pilgram, Fellner Jakab és Grossmann József tehetséges építészek munkáját dicséri. A kéttornyú templom lenyűgöző belső terének kialakítása többek között Mohl Adolf, Gött Antal, Schweiger Antal valamint Mes János György nevéhez fűződik.

Mária Immaculata szobor

A templom lépcsőin lesétálva belátjuk az egész teret. Középen Egy obeliszktetejéről felhőgomolyagos földgömbön állva egy szép Mária-szobor tekint le. Lába kígyóra tapos, feje körül tizenkét csillagból álló korona van. A szobor jelzője IMMACULATA (makulátlan, tiszta).

Görög-római szobormásolatok múzeuma (volt zsinagóga)

A zsinagóga építésének pontos idejét nem ismerjük, arról viszont tudunk, hogy 1861-ben Wechselman Ignác tervei szerint a régi épületet romantikus stílusban átalakították. Benne - hívők hiányában - 1977-ben Magyarország egyetlen szobormásolati múzeuma létesült.

Hősök tere

Az I. világháborús emlékmű 1926-ban készült, Fülöp Elemér alkotása. A kürtöt fújó, fekvő katonát ábrázoló bronzszobor kőtalapzatán a Szózat megrázó sora: „Az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért”, valamint a hősi halottak neve olvasható. A teret a tó felőli oldalon hangulatos, népies barokk stílusban- az uradalmi alkalmazottak számára- épített XVIII. századi

házak övezik. A Bláthy Ottó Szakiskola 1976-tól működik a korábbi járásbíróság épületében.

Református templom

Messziről látszik a református templom hófehér fala, vörös sisakos, szép homlokzati tornya, tetején a csillaggal. Az épület egyaránt őrzi a késői copf stílus jellegzetes fonatait és a korai klasszicizmus egyszerű mértani formáit. A 25 méter magas torony 1793-ban épült. A Kocsi kamalduli szerzetesrend egykori tatai vendégháza szép barokk ablakrácsaival, kosárféves kapujával az 1783-1786 között épített nyugodt vonalú, szép arányú református templommal szemben található.

Kálvária kápolna és kilátó

A Tatára érkező már messze a város határától megpillantja a kopár dombtetőt, s a meredek, fehér sziklák ormán álló kálváriát, Schweiger Antal 1770 körüli alkotását. A kápolna és kilátótorony a barokk hangulatú városkép kialakításában nagy szerepet játszó Fellner Jakab emlékét őrzi. A kápolnát az egykori Keresztelő Szent János tiszteletére épült, majd később megsemmisült templom alapköveire építették újjá. A kilátótorony egykor sörétöntő toronyként funkcionált. 40 méter magas, tetejére közel 200 lépcsőfok vezet.

Geológiai múzeum

Szakavatott vezetők útmutatásával megfigyelhetjük a tektonikus mozgások és a területet hajdan borító víz hullámverésének hatását, a régmúlt idők élővilágának maradványait, a tűzkövet bányászó ősember nyomait: a bányagödröket, a bányászó eszközül szolgáló gímszarva-agancsokat, szerszámokat, fegyvereket, egy katlanszerű hasadékban a tűzrakó helyet. Az őslénymaradványokban gazdag, sokféle kőzetből álló domb, 1968 óta földtani természetvédelmi terület. Egyedülálló a világon, hogy ilyen kis-órányi sétával bejárható területen 60 millió év megkövesedett üledékét tanulmányozhatjuk.

Angol-kert

A Cseke-tó mesterséges vízfelület (25ha), amely nevét egy Cseke nevű birtokosról kapta (ma horgászparadicsom). Magyarország első angol típusú kertjét Böhm Ferenc uradalmi mérnök a tó mellé tervezte és telepítette 1783-tól. Akkoriban még nagy vízhozamú források bugyogtak, különleges klímát, állandóan nedves, szinte mocsaras talajt biztosítottak. Ezért lehetett igen sok, más földrésről származó vízkedvelő növénykülönlegességeket is ide ültetni. Az angolkertek vagy tájkertek a XVIII. Század közepén jöttek divatba. A francia kert merev, szigorú formái ebben a kertben építészeti stílusban feloldódnak: a fákat és bokrokat nem szabályos mértani rendben, hanem csoportokban ültették úgy, hogy minden oldalról szép látványt nyújtsanak. Közöttük buja, selymes pázsit borította a talajt. A növényeket nagy gonddal válogatták rügyfakadásuk, virágzásuk, lombosodásuk ideje, törzsük, koronájuk mérete, alakja, színe, levél-színeződésük, lombhullásuk ideje szerint. Érdekesség, hogy Tatán ültették hazánkban először a szomorú fűzeket. Ez a Kínából származó szép növény a romantika korának jellegzetes kerti díszje, később egyik legelterjedtebb fafajtánk lett.

Romantikus műrom

A háromhajós templom maradványait imitáló rom romantikus stílusban épült. Egy francia építész, Charles Moreau nevéhez köthető az Angolpark északi részén található műremek.

Török mecset

A szabályos nyolcszög alaprajzú, csúcsíves kis épület helyén egykor egy szentéletű török remete kunyhója állt.

Kiskastély

Az Angolpark legkorábbi épülete eredetileg nyári laknak épült, copf stílusban. Érdekessége a terasz lépcsője, mely a vízbe dobott kavics keltette koncentrikus köröket idézi.

Szabadtéri színpad

Az 1930-as években építették, a kitűnő akusztika elérése érdekében herendi porcelántörmelékkel töltötték fel a színpadot. Eszterházy Ferenc gróf éveken át messze földön híres előadásokat szervezett a várudvaron és itt. A művészetet kedvelő gróf a new-york-i College of Music zenei doktorátusát is megkapta. Az Operaház 1937-ben bemutatta Szerelmes levél című operáját. Itt vezényelt Ferencsik János fiatal karmesterként. Általában olyan darabok voltak műsoron, ahol a gróf lipicai ménéből álló ötösfogata is „szerepelhetett”.

Országgyűlés tér és Harangláb

1510 nyarán II. Ulászló Székesfehérvárról, az akkori királyi székhelyről a pestisjárványtól félve és előle menekülve egész udvarával átjött a vizek városába, Tatára. Itt hívta össze az országgyűlést. A királyi udvar jelenléte, a vendégek, az itt tartott országgyűlés rövid felvirágzást hozott Tatának. Az országgyűlés emlékét őrzi a tér neve és a harangláb, más néven óratorony falán elhelyezett tábla. A Tata egyik jelképévé lett építmény Fellner Jakab és közeli munkatársa, a tatai híres ácsmester, Éder József alkotása 1763-ból. Az Óratoronynak is nevezett építmény különlegessége, hogy faácsolata vasszögek nélkül épült.

Kapucinus templom

A templom egyszerű külseje lenyűgöző barokk belsőt rejt. A kapucinus szerzetesek Eszterházy József invitálására érkeztek a városba. A világtól elzárt atyák három szerzetesi fogadalmát – szegénység, tisztaság, engedelmisség – a barna csuhájukat összefogó fehér kötélöv is jelképezi.

Forrás: www.tataivaroskapu.hu